

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Szintaxis I., LLM4024						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Kádár Edit, egyetemi docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	-						
2.4 Tanulmányi év	II.	2.5 Félév	4.	2.6 Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	1. Kö 2. Sz

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	1	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	0
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	14	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	0
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Konzultáció					1
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					-
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	56				
3.8 A félév össz-óraszám	70				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> LLM1024 – Fonetika, alkalmazott szövegtan
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> 1. a megjelölt tárgyaknál felsorolt kompetenciákat

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> előadásterem, vetítő, laptop
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> szemináriumi terem, vetítő, laptop

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> A mondat I. kurzus célja a mondati kutatás/elemzés alapvető tartalmainak bemutatása, módszereinek készség szintű elsajátítása, ezáltal a nyelvi rendszeren belüli összefüggések megértése és az elemzési készség fejlesztése; ugyanakkor rávezet a nyelvtan(i) érvelés és bizonyítás, valamint a nyelvi anyaggal való munka módozataira és lehetőségeire. (C3.1, C3.2, C5.2)
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Az induktív módszer használata, a tudományos modellalkotás módozatainak szemléltetése, a rendszerszerűségek láttatása, az érvelésre fektetett hangsúly, valamint a szabályalkotási/felismerési és elemzőkészség fejlesztése több más tudományterületen, illetve tágabban, az élet több más területén felhasználható kompetenciák kialakítását segíti. (CT2)

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> A kurzus a magyar nyelv mondattanához a generatív grammatika elmélete felől közelít. A hallgatók tájékozódási pontokat, fogódzókat kapnak a tudományos érvelés mibenlétére, a nyelvészeti adatolás és értelmezés kérdéseiben, valamint az alapvető szakirodalmi források tekintetében.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A hét mondattan előadás nem kíván bevezetés lenni a (magyar) generatív mondattanba, hanem csupán néhány olyan fogalmat vesz át abból (a megfelelő technikai apparátus nélkül), amely a hallgatók eddigi leíró nyelvészeti ismereteit más perspektívába helyezi ugyan, de integrálható azokba. A kurzus célja elsősorban mintegy az alternatíváját felmutatni annak a hagyományos leíró nyelvészeti ismeretnek, amelyben a hallgatók eddig „szocializálódtak”, külön hangsúlyt helyezve azoknak a jelenségeknek a leírására, amelyeket a hagyományos nyelvészet éppen azért nem tárgyal, mert nincsenek meg hozzá az eszközei.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás (mondattan I.)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. előadás: Bevezető beszélgetés. A nyelvészet: módszer. Műveletek végzése nyelvi adatsorokkal.	ismertetés, beszélgetés, vita	
2. előadás: A grammatika szabályhalmaz? Mi a szabály? Szabálytípusok. Minek a modellje a grammatika? A grammatikai modell alkotásának lépései. Elemkészlet és szabályrendszer.	problémaközpontúság, frontális munka – dialogikus módszer tanári magyarázatokkal	
3. előadás: Nyelvvelsajátítás, nyelvtanulás és nyelvi modell. Rendszermondattól–szövegmondattól rendszernyelvészet–szövegnyelvészet. Nyelvtipológia (morfológiai, szintaktikai tipológiák). Linearizáció és nyelvtipológia. Szósort vs. mondat szerkezet. Relációs és lineáris organizáció. Alapszórend. Univerzális és tendenciák. A szórend szabadsága és tanulhatósága. Mit kódol a sorrend? Mintázatok. Hangsúly és a szórend. Semleges és nemsemleges mondatok.		
4. előadás: Topik(ok): mi lehet topik (határozott és határozatlan, specifikus és nem specifikus kifejezések), mikor van több topik, mikor hiányozhat (eseményleíró, helyzetjellemző stb. mondatok). Thetikus és kategorikus állítások. Individuumszintű és helyzetképszintű predikátumok. Specifitási korlátozást mutató igék. A predikátum belső szerkezete 1. Igemódosítók. Predikatív vonzatok.		
5. előadás: A predikátum belső szerkezete 2. Fókusz tartalmazó predikátumok. Azonosító fókusz és információ fókusz. A kérdőszó pozíciója. Kontrasztív topikok. Kvantort tartalmazó predikátumok. Hatókör. Tagadás.		
6. előadás: Eseményszerkezet. Régenek, vonzatok, szabad határozók.		
7. előadás: Szemantikai szerepek. Unakkuzatív (mediális) és unergatív igék. A magyar mondat topik-predikátum tagolódása. Perspektíva, szórend, diskurzusfunkciók. Egyszerűsített modell és ábrázolás.		
Kötelező könyvészet É. Kiss Katalin – Siptár Péter – Kiefer Ferenc: <i>Új magyar nyelvtan</i> . I. rész: Mondattan. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (1–3. alfejezet: 1. A mondattan tárgya és alapfogalmai; 2. A mondat topik–predikátum tagolódása; 3. A predikátum belső szerkezete) http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_uj_magyar_nyelvtan/ch01.html Kádár Edit (szerk.): <i>Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban</i> . 1. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2017. 1–172. Kádár Edit (szerk.): <i>Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban</i> . 2. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2018. 1–173. (ajánlott: 314–361).		
8.2 Szeminárium / Labor (szövegten)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy tartalmának kialakításakor figyelembe vettük a leíró és elméleti nyelvészet korszerű eredményeit. Személetében és felépítésében a tantárgy az új, funkcionális személetű, a szövegértés-szövegalkotás kompetenciaterületre fókuszáló közoktatási tantervek szaktudományos háttérét is biztosítja (vö. a közoktatási intézmények, mint a képzési vonalunk végzőseinek fő munkaadói), ezzel lehetőséget teremtve a közoktatásban is az ismeretközpontú nyelvtanítástól a képességek központú nyelvi nevelésre paradigmájára való áttérésre.
--

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	–a globális problémát, valamint a rendszeres (és rendszerbeli) összefüggések átlátásának képessége –az elméleti és terminológiai ismeretek alapossága –következetes, logikus gondolkodásmód –a tanult ismeretek alkalmazásának képessége	írásbeli vizsga	100%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 Minimális követelmények			
A fogalmak helyes használata, globális problémát, vitakészség, biztonságos mondattani elemzés, a szakirodalom ismerete. Az értékelés pontozás alapján történik. Az átmenés feltétele az 5-ös jegynek megfelelő pontszám elérése.			

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	Semnătura titularului de curs practic
15.04.2020			

Data avizării în departament	Semnătura Directorului de Departament
17.04.2020	

Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății
28.04.2020	